

Motion till riksdagen 2020/21:3650

av **Leila Ali-Elmi och Camilla Hansén (båda MP)**

Om slöjan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsmekanism för att värna grundlagsskyddet för individer i kommuner utan att inskränka på det kommunala självstyret och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om definition av frihetsbegreppet för individen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fortsatt och kontinuerligt stärka arbetet mot hedersrelaterat förtryck och tillkännager detta för regeringen.

Skydda grundlagens fri- och rättigheter

Att tvinga någon att bära slöja är fel. Lika fel är att tvinga någon som vill bära slöja att ta av sig den. Trots det återkommer slöjan och frågan om slöjförbud ständigt i diskussionen.

I grundlagen fastslås våra grundläggande fri- och rättigheter. Här framgår av 2 kap. 1 § regeringsformen vilka opinionsfriheter vi alla åtnjuter, där punkt 1 och punkt 6 ligger till grund för den här motionen:

1 § Var och en är gentemot det allmänna tillförsäkrad:

1. yttrandefrihet: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor,
[---]

6. religionsfrihet: frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion.

Därför är det oroande med den våg av kommuner som vill eller funderar på att införa slöjförbud. I Skurup har fullmäktige klubbat igenom en integrationsplan som innehåller slöjförbud för både lärare och elever. Vid tidpunkten var det fem lärare och fem elever som bar hijab. Kort därefter hade antalet bland elever enligt en artikel i Kvällsposten ökat med 400 % till 20.

Skurup hävdar att de stödjer sig på Europakonventionen och Europadomstolen som prövat frågan om slöjförbud. Beslutet är överklagat till förvaltningsrätten som väntas fatta beslut i slutet av oktober. Diskrimineringsombudsmannen (DO) utreder också om kommunens beslut om slöjförbud är förenligt med diskrimineringslagen, och ärendet är även anmält till Justitieombudsmannen (JO).

Vi instämmer i vikten av att det kommunala självstyret värnas; det är ett sätt att hitta lösningar som passar bäst utifrån de lokala förutsättningarna. Men det är knappast rimligt att kommuner ska kunna lägga förslag som drabbar individer på ett sätt som står i strid med grundlagen. Hur kan grundlagens intentioner värnas för de individer som bor i den aktuella kommunen om kommunen inför den typen av förbud? Vad finns det för skydd på nationell nivå som kan stoppa en sådan utveckling, utan att det i övrigt inskränker kommuners rätt till självbestämmande? Vi anser att en sådan skyddsmekanism behöver ses över.

Vems frihet och vem definierar?

Vad innebär frihet för flickan/kvinnan med slöja? Vem ska definiera det? Är kvinnans frihet en homogen och snäv definition som enbart ger utrymme för det västerländska perspektivet? Det behöver problematiseras mer än så. Slöjan har olika betydelse i olika länder, för olika grupper och för olika individer. Slöjan kan ha huvudsakliga kulturella förtecken, eller starkt religiösa, ibland självvalda, ibland mildt eller mycket starkt påtvingade. En del bär den av tvång.

Därmed finns en rad olika skäl till att kvinnor bär slöja i Sverige. Av religiösa skäl, för att man indirekt känner sig tvingad, för att man vill eller för att det är något man är van vid och vill fortsätta med – eller något som man själv väljer att börja med. Frihetsbegreppet bör vara kopplat till den enskildes egen vilja och önskan.

Arbeta mot hedersrelaterat förtryck

Det finns få saker som är så viktiga som att komma åt hedersrelaterat förtryck. Arbetet behöver tydligt stärkas. Det är till exempel oerhört viktigt att det finns verksamheter dit flickor och kvinnor kan vända sig vare sig de har slöja eller inte. Så även pojkar och män som är utsatta för samma typ av förtryck på grund av sexuell läggning. Det finns en risk att fixeringen på slöjan i hedersförtryckets namn leder till att man förminskar problemet och att man missar viktiga aspekter och perspektiv. De två unga kvinnor, Pela och Fadime, som båda blev mördade med hedersmotiv bar till exempel inte slöja någon av dem.

Regeringen, genom jämställdhetsminister Åsa Lindhagen (MP), jobbar intensivt med frågorna. I höstbudgeten föreslås bland annat en satsning för ett permanent nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Leila Ali-Elmi (MP)

Camilla Hansén (MP)